THE ISRAELITE
The First & Only Jewish Weekly in the Entire Dominion of Canada.
796 Main Street
Phone St. John 2213

דער איד

DER YID
דאס ערשטע און איינציג אידיש וואכענבלאט אין וויניפעג און גאנץ קענעדא.
796 מיין סטריט
פהאן סט. דזשאהן 2213

וויניפעג, דאנערשטאג, כ"ב אייר, תרע"ב.

Vol. III. No. 12. Winnipeg, Thursday, May 9th, 1912.

סאניטאריום אין עלמוואוד.

מאנטאג דעם 6טען מאי, ארבאר דעי האט פרעמיער ראבלין און מעיאר וואהו אין דער אנוועזענהייט פון אלע קאנטראלערס, אלדערמען און א גרויסען קראוד מענשען געעפענט דעם פרעכטיגען נייעם סאניטאריום אין עלמוואוד. דער סאניטאריום איז א פרעכטיגע געביידע און איז בעשטימט פאר נערוועז קראנקע. דער אינסטיטוט וועט זיין אונטער דעם אויפזיכט פון דר. קארסקאלען. דאס מערקווירדיגסטע אין דעם אינסטיטוט איז וואס ער פערמאגט א ברונעם פון 800 פוס טיעף פון וועלכע עס פליסט מינעראלע היילונגס וואסער. די וואסער האט מען א נאמען געגעבען „וויניפעג קענעדא" און ווי די דאקטוירים פערזיכערען בעזיצט זי וויכטיגע אייגענשאפטען.

אין דעם זעלבען טאג האט מעיאר וואהו מיט די קאנטראלערס אויך ערעפענט די פאבליק בעדער אין קארנער פריטשארד און טשארלס סט.

מיט די בעדער קען זיך די נארד ענד גראטולירען אלס מיט דעם ערשטען געווינס וואס מען האט צוגעווארפען דער נארד ענד.

ריכטער מעיבי טויט.

די פרעסע פון גאנצען לאנד בעקלאגט דעם פריהצייטיגען און פלוצלינגען טויט פון ריכטער מעיבי, פארזיצענדער פון דער ראיאל רעילוויי קאמישאן. ריכטער מעיבי איז געווען איינער פון די פאפולערסטע מענשען אין קענעדא און האט ביי פיעלע געלעגענהייטען ארויסגעצייגט זיין ליעבע און איבערגעבענהייט צו קענעדא. דאס מערקווירדיגסטע אין זיין טויט איז וואס די רעילוויי קאמישאן עקזיסטירט ערשט אכט יאהר, פאר דער קורצער צייט האט זי געהאט שוין דריי פארזיצענדע און אלע דריי זיינען געשטארבען אין דער קורצער צייט. עס איז טאקע בלויז א צופאל, אבער וואס פאר א מערקווירדיגער!

ארבייטער קאמפענסיישאן אקט אין יונייטעד סטייטס.

אין די יונייטעד סטייטס סענאט איז די טעג דורכגעגאנגען דער ארבייטער קאמפענסיישאן אקט, נאך וועלכען ארבייטער ווען זיי ווערען געשעדיגט ביי דער ארבייט וועלען בעקומען שאדענערזאץ.

אימיגריישאן קאנקורענץ מיט קענעדא.

מר. קריסטיע, א בעוואוסטער ריעל עסטייט סוחר, וועלכער האט זיך יעצט צוריק געקעהרט פון יוראפ, דערצעהלט ווי קענעדא איז גוט אדווערטייזט אין אייראפא. בעזאנדערס לויפט ער א געוויסען ראמאן וועלכען די קענעדער אייזענבאהן אגענטען פערשפרייטען דארטען. דער ראמאן איז זעהר שפאנענד און שילדערט דאס קענעדער לעבען און די מעגליכקייטען רייך צו ווערען אין קענעדא. דער ראמאן ווערט פערשפרייט אין מיליאנען קאפיעס.

אויסטראליען וועלכע פלייסט זיך אויך צוציהען אימיגראנטען האט יעצט געשלאסען אן אגרימענט מיט אייניגע שיפס קאמפאניעס אז די רייטס נאך אויסטראליען זאלען קאסטען פיעל ביליגער ווי קיין קענעדא, ניט קוקענדיג וואס דער שטח איז דריי מאל אזוי גרויס. העלפען, ווי עס ווייזט אויס, וועט עס איהר גאנץ ווייניג, דער גרעסטער שטראם אימיגראנטען ציהט פארט קיין קענעדא.

א פאנד פאר די אומגליקליכע אידען אין מאראקא.

דער היגער סאציאל דעמאקראטישער בראנטש פעראנשטאלט א גרויסען מאס מיטינג נעקסטען דינסטאג אבענד דעם 14טען מאי אין קווינס האל, וואו מען וועט ערקלעהרען די מורא׳דיגע הריגה אין מאראקא און שילדערען די לאגע פון די צוראבירטע אידען.

אין דיזען מאס מיטינג בעטהייליגען זיך אויך די סאציאליסטען טעריטאריאליסטען און דער פעראיין „אידישע יוגענד".

דער צוועק פון דעם מאס מיטינג איז צו זאמלען א פאנד פאר די צוראבירטע אידען אין מאראקא.

אין דער גאנצער אידישער וועלט אין יעדער שטאדט און שטעדטיל ווי אין אמעריקא, יוראפ און קענעדא האבען די אידען אזעלכע מיטינגען פעראנשטאלטעט און מען האט געשאפען פאנדס פאר די אומגליקליך צוראבירטע אידען.

וועט דען וויניפעג, אן אויסנאהמע זיין? עס וואלט געווען די גרעסטע שאנדע פון וויניפעגער אידען ווען זיי זאלען אבשטעהן און ניט העלפען די אונטערנעהמער אין זייער ארבייט.

פאלגענדע רעדנער וועלען רעדען: רבי כהנאוויטש, רעוו. לעווין, אב. זוסמאן, ה. זאלצמאן, וו. באום, י. טשערניאק, ס. סיווקין און אנד.

ארעסטאנט בעקומט א מעדאל פון קעניג.

אן ארעסטאנט וועלכער איז געפירט געווארען אויף אן אייזערנער קייט פון א רייטער האט געראטעוועט דעם לעבען פון זיין פיהרער, ווערהרענד זיי האבען בעדארפט אריבערגעהן א טייך האט דאס פערד אראבגעווארפען דעם רייטער און דער שטראם האט איהם פערטראגען. דער ארעסטאנט אנשטאט צו בענוצען די געלעגענהייט און אנטלויפען, האט זיך אריינגעווארפען אין שטראם און מיט גרויס מאטערניש, ריזיקירענדיג זיין אייגען לעבען געראטעוועט דעם סאלדאט און דערפאר האט איהם דער קעניג דזשארדזש געגעבען א מעדאל.

ארבאר דעי פערשטערט

דער וועטער איז געווען זעהר שלעכט אין וויניפעג די לעצטע פאאר וואכען. אם ערגסטען איז דאס וואס עס איז פערשטערט געווארען איינער פון די שעהנסטע ימים טובים, „ארבאר דעי", לעצטען מאנטאג, ווען דאס קענעדער פאלק האט בעשטימט פאר פלאנצען בוימער. בעזאנדערס ווערט מיט גרויס פאראד געפייערט דער טאג אין די סקוהלס וואו אלע קינדער פלאנצען זייערע אייגענע בוימעלעך. אויך די שטאדט בעאמטע האלטען דעם טאג פאר א האלבען יום טוב. היינטיגס יאהר אבער איז איבער׳ן רעגען אלעס פערשטערט געווארען.

פון דער רעדאקציאן.

פון נעקסטע וואך אן וועט דער „איד" ערשיינען דאנערשטאג, היינטיגע וואך זיינען ווי ביי יעדער אנפאנג, געווען איינינע שוועריגקייט און אבהאלט. דאס זאל אויך דיענען פאר אן ענטשולדיגונג וואס דער אינהאלט איז אנדערש ווי מיר האבען אדווערטייזט און אויך דערויף וואס פיעלע בעריכטען און ארטיקלען זיינען אויסגעלאזט געווארען.

דער אינהאלט פון נעקסטען נומער איז ווי פאלגט: 1) עדיטאריעל: א) מאנטרעאלער „קיקערס", ב) די סאציאליסטישע „לייף", ג) א אידישער פראקוראר אין וויניפעג, 2) שבועות אמאל און היינט פון ה. גאלדבערג, 3) די אידען אין מאראקא פון דר. א. ז. בארוכאוויטש, 4) א שפאציער פון ר׳ ברוך׳ל, 5) אן ערצעהלונג פון שלום עליכם, 6) די אידען אין וויניפעג פון א. אסאווסקי, 7) פייל און בויגען פון היגע קיבעצערס, 8) ליעד פון מרדכי דאנצים, 9) א פיידזש נייעס צונויפגעשטעלט פון א. אסאווסקי און ב. גאלדשטיין און פיעלע אנדערעס.

רעגיערונג עלעווייטארס געשלאסען.

דער גאנצער פלענט עלעווייטארס וועלכער בעלאנגט צו דער מאניטאבאר רעגיערונג וועט געשלאסען ווערען דעם 31טען אויגוסט. די רעגיערונג האט שוין געגעבען די ארדערס צו סטאפען דעם גאנצען געשעפט. די אורזאכע איז ווייל די פארמערס צוליב וועלכע די רעגיערונג איז געגאנגען אין טראבעל און געבויעט דעם פלענט, האבען ניט אונטערשטיצט די אונטערנעהמונג און האבען בעסער געשיקט זייערע תבואות צו פריוואטע קאמפאניעס.

אלזא נאך א בעוויז אז רעגיערונג אייגענטהום איז א גאנץ גוטע זאך ווען מען טהוט דאס אזוי אז עס זאל ברענגען נוצען דעם פאלק און ניט די וועלכע שטעהען ביי דעם רודער. א סברא אז די גריין גראוערס אסאסיאיישאן זאל איבערנעהמען דעם גאנצען פלענט.

הונדערט דאלאר פאר׳ן נ. פ. דורך צוויי פרויען.

צוויי וויניפעגער פרויען, מרס. מאלדאן פון נארטה־ווערנוויל סט. און מרס. סערזיינען לעצטע וואך געווען אויף א בעזוך אין עסטעוואן, סעסק. זייענדיג דארט אויף א ברית האבען זיי געשאפען הונדערט דאלאר פאר׳ן נאציאנאל פאנד. דאס געלד איז איבערגעשיקט געווארען דורך שו"ב ליפשיץ צו רבי כהנאוויטש. ביידע פרויען ווערען פערשריבען אין ספר הזהב. דאס געלד איז שוין פאר דעם צוועק אבגעשיקט געווארען קיין לאנדאן.

וואנקאווער׳ר באנק קלוירקס ארעסטירט.

א גרופע פון איינינע באנק קלוירקס אין וואנקאוווער זיינען ארעסטירט געווארען און ווערען בעשולדיגט אז זיי האבען בע׳גנב׳עט די באנק וואו זיי האבען געדיענט. די קלוירקס האבען זיך באלד מודה געווען אין פערברעכען, דער מענעדזשער פון מערטשאנט באנק פערטהיידיגט זיי און זאגט אז זיי זיינען ניט קיין פערברעכער, נור מען האט זיי איינפאך אראבגעפיהרט פון וועג.

ביי סיזאן אנגעפאנגען.

אין וויניפעג האט זיך אנגעפאנגען דאס בויען. ווי עס ציינען די רעקארדס אין סיטי האל וועט דער סיזאן זיין זעהר א לעבעדיגער. אין איין טאג פון 7טען מאי זיינען ארויסגענומען געווארען פערמיטס אויף צוויי הונדערט טויזענד דאלאר.

הרג׳עט איהר קינד מיט א נאדעל.

צו זעהען דעם פלוצלינגען טויט פון אן איינגען קינד איז די שווערסטע סצענע פאר א מוטער. טויזענד מאל שווערער אבער איז עס ווען די מוטער ווייס אז זי זעלבסט איז געווען די מערדערין פון איהר קינד.

דאס האט איבערגעלעבט מרס. קאירוס וועלכע האט געגעבען איהר 10 מאנאטענדיגע בייבי זייגען און האט פערגעסען ארויסצונעהמען די נאדעל פון איהר ווייסט. די נאדעל איז אריינגעגאנגען דעם קינד אין הארצען און דאס קינד איז אין דריי פיערטעל שעה געשטארבען.

א פאגראם אויף מורמאנען.

ווי עס ווייזט אויס מוז יעדער רעליגיע דורכלעבען איהר מארטירער עפאכע. דאס צייגט זיך יעצט אם בעסטען ארויס ביי די מורמאנען וועלכע ווערען אין פיעלע ערטער באיקאטירט געזעלשאפטליך און פאליטיש. יעצט ווערט געמעלדעט האט זיך אין ענגלאנד ארגאניזירט א סאסייעטי צו קעמפפען געגען זיי מיט גוואלד. די ערשטע ארבייט פון דער סאסייעטי איז געווען א פאלשטענדיגער פאגראם אויף זייער א קירכע אין מוטערלאנד, ענגלאנד, בעת זיי האבען דארט מתפלל געווען. די פרומאקעס האבען זיך אריינגעריסען אין קירכע און אלעס צושמעטערט, זאגאר די ריימלעך פון די פענסטער און טהירען האט מען אויסגעבראכען און די האלץ גענוצט אלס אינסטרומענטען צו פערניכטען דאס מעביל און די חפצים.

גרויסער נצחון פון די טירקען

אויב די איטאליענער האבען געדענקט אז זיי וועלען האבען א גרינגען דזשאב מיט די טירקען ווען זיי האבען אנגעפאנגען די מלחמה, האבען זיי שוין געהאט גענוג געלעגענהייט זיך צו איבערצייגען אין זייער ביטערען טעות. פון די רהאוד אינזלען וואו די איטאליענער האבען זיך געפרובירט אראבצוזעצען מיליטער, טעלעגראפירט דער גובערנאטאר צו דער טירקישער רעגירונג אז טויזענד איטאליענער זיינען געפאנגען גענומען געווארען און א גלענצענדער זיעג פון די טירקען איז אויסגעפאכטען געווארען.

דעם גרעסטען פון אלע רעקארדס האט געמאכט די שיף „קאלומביא", וועלכע איז אנגעקומען קיין נויארק פון גלאזגאו. דער רעקארד בעשטעהט אין דעם אז דעם גאנצען וועג איז פון קיין איינעם פון די פאסאזשירען קיין טרונק בראנפען אדער ווין ניט געקויפט געווארען. אלע זיינען געווען נזירים.

דעם מעיאר׳ס סטייטמענט.

לויט דעם סטייטמענט פון מעיאר וואהו וועט מען היינטיגס יאהר מאכען אזוי פיעל אימפראוומענטס ווי פאר א יאהרען און נאך א דריטעל מעהר. אין גאנצען וועט געספענט ווערען דאס יאהר אויף אימפראוומענטס א מיליאן מיט 694 טויזענד און 360 דאלאר מיט 75 סענט. ארבייט וועט אבער ווערען אבגעטהאן מעהר, ווייל דער נייער גוטער סיסטעם פון אספאלטעווען קאסט פיעל ביליגער און דויערט לענגער.

הרוגים אין ענגלאנד.

סך הכל זיינען אין גאנץ ענגלאנד פאר דעם לעצטען יאהר דער׳הרג׳עט געווארען דורך דער אייזענבאהן טויזענד און זיבעציג מענשען, פערוואונדעט זיינען געווארען אכט טויזענד און דרי הונדערט מיט פינף און פערציג. דא[illegible] איז בלויז מיט 3 ווענינער ווי לעצט[illegible] יאהר, דערפאר 89 מעהר טויטע.

וועגען טיטאניק אומגליק

איידער עס האט זיך פערענדיגט אויספארשונגען וועגען דער קאט[illegible] סטראפע פון דער טיטאניק אין נ[illegible] האט זיך שוין א צווייטע אונטערזוכ[illegible] אנגעפאנגען אין לאנדאן. אבער [illegible] צוריק געשטויסען געווארען אין [illegible] איין דאמע דערצעהלט אז א [illegible] וועלכער האט זיך אנגעכאפט אן זי[illegible] שיפעל און געבעטען זיך מען זאל איה[illegible] אריינגעהמען, האט דער מאטראז [illegible] האט גערודערט דאס שיפעל ארויס[illegible] כאפט א מעסער און אבגעהאקט [illegible] האנד. איינער מעקארמון דערצעהל[illegible] אז דריי מאל האט מען איהם צו[illegible] געשטויסען אין ים ביז א פיערט[illegible] פעל האט איהם אריינגענומען. וויי[illegible] וועדזמ בעוויזען אז די שטריק [illegible] שיפלעך זיינען ניט געווען שטא[illegible] נוג און דאס איז געווען די [illegible] ווארום מען האט אראבגעלאז[illegible] מיט בלויז 40 מענשען. [illegible] האבען געקענט פיהרען [illegible] אפיסערם האבען מורא גע[illegible] שטריק זאלען זיך ניט איבער[illegible]

געראטעט דורך א חלו[ם]

דורך א חלום וועלכער [illegible] וויעדערהאלט צוויי נעכט [illegible] איז געראטעוועט געווארען [illegible] טויט האני דזשאהן ס. מיטעלט[illegible] פרעזידענט פון אקראן קאנטא[illegible] ווייר קאמפאני אין אהייא. דער פ[illegible] דענט איז געווען אין לאנדאן און [illegible] שוין געהאט א טיקעט צו פאהר[illegible] היים. מיט 10 טעג פריהער איידע[illegible] „טיטאניק" האט בעדארפט אבריי[illegible] האט זיך איהם אבער גע׳חלומ׳ט א[illegible] איז אויף דער „טיטאניק" און זי טר[illegible] זיך אין מיטען ים. ער האט די[illegible] געזעהען די פאניק פון די פאסאזשי[illegible] און געהערט זייערע געשרייען. [illegible] מארגען האט זיך דער חלום וויעד[illegible] האלט. ער האט דאס דערצעהלט [illegible] פרוי און איינעגע פריינד. ניט ויי[illegible] גלויביש, האט ער פונדעסטוועגען [illegible] געקאנסעלט זיין טיקעט און יעצט [illegible] ער געוויס ניט חרטה. איינעגע פ[illegible] פריינד האבען שריפטליך בעשטע[illegible] די וואהרהייט פון מיטעלטאנס[illegible] ערצעהלונג.

דער טעלעפאן נומער [illegible] איז סט. דזשא[illegible]

Queen's Theatre
קווינס טהעאטער
עקסטרא נייעס איבערראשענדעס.
דינסטאג אבענד דעם 21טען מאי ווערט געשפיעלט אן עהרען בענעפיט פאר דעם בעריהמטען שוישפיעלער מר. לעווענשטיין
עס וועט אויפגעפיהרט ווערען צום ערשטען מאל אין וויניפעג דאס בעריהמטע מייסטערווערק
קול שופר
אדער דער מארד אין בית המקדש.
א ביבלישע טהעאטער מיט געזאנג אין פיער אקטען.
טיקעטס קענט איהר שוין בעקומען אין באקס אפיס פון טהעאטער און אויך ביי מר. לעווענשטיין.
פאטראנייזט דעם עהרען בענעפיט, איהר וועט זיך גראסארטיג אמוזירען.

רייטס פאר אדווערטייזמענטס אין „איד"
פאר איין מאל 50 סענט פער אינטש
פאר א מאנאט 40 סענט פער אינטש
פאר יעהרליכע 35 סענט פער אינטש
אויף דער 1טער פיידזש 75 ס. א אינטש
אויף דער 1טער פיידזש יעהרליך 50 ס.

For Advertisements in "THE ISRAELITE" apply to
DAN GOLDSMITH
Advertising Manager
Res. 322 Burrows Ave.
Winnipeg, Man.
Phone St. John 1114

דער גענעראל [illegible] פון דעם „איד" פאר [illegible]מענטס, סובסקרייב[illegible], איז מר. ד. גאל[illegible] עוועניו, פה[illegible]

נ. סגל׳ס בעקעריי
איז דאס איינציגע פלאץ, וואו ברויט, בולקע ווערט געבאקען ריין און זויבער. ברויט ווערט אויך דעליווערט צו הויז.
טעלעפאנירט אב סט. דזשאן [illegible]488 אדער קומט אין
510 סעלקירק עוועניו.

JOSEPH SCHAEFFER
מעכאניקאל עקספערט.
אלערליי גראמאפאנס און נעה מאשינען געפיקסט, נאדלען און אנדערע פארטס פאר מאשינען און גראמאפאנס. פיר דער ארבייט גאראנטירט. 41)
390 פריטשארד, פהאן סט. דזשאן 426

C. B. W.

א וויכטיגע נייעס.

די „דזשואיש קאלאנ. אסאסיאיישאן" אדער ווי זי איז בעוואוסט אונטער׳ן נאמען „די יק"א" האט געעפענט אן אפיס אין וויניפעג אין 114 באן אקארד בלאק. יעדער איד וואס דענקט צו בעזעצען זיך אויף לאנד וועט דארט ערהאלטען פולע אינפארמיישאנס אין יעדער הינזיכט: אין וואס פאר א געגענד ער זאל זיך בעזעצען, וואו און וועלכע מאשינערי צו קויפען א. ז. וו.

די וואס ווילען קויפען אימפראוווד פארמס, זיינען געווארענט ניט איינצוצאהלען קיין געלד ביז דער עקספערט פון דער אסאסיאיישאן וועט זעהן די פארם. פיעלע אידען, ניט עקספיריענסט לייט, האבען געקויפט פארמס און זיינען בעשווינדעלט געווארען, דערום ראטהען מיר אז די וואס ווילען קויפען אימפראוווד פארמס זאלען זיי ניט איינצאהלען קיין געלד ביז דער עקספערט פון דער אסאס. וועט זעהן דאס לאנד.

Jewish Colonisation Ass'n,
114 Bon-Accord Block,
Winnipeg, Man.
פהאן מיין 2014

KODAK SAFETY FILM